

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ДНУ «ІНСТИТУТ МОДЕРНІЗАЦІЇ ЗМІСТУ ОСВІТИ»
СЛОВАЦЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА
(СЛОВАЦЬКА РЕСПУБЛІКА)
ЧЕСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ПРИРОДНИЧИХ НАУК (ЧЕХІЯ)
ПОМОРСЬКА АКАДЕМІЯ В СЛУПСЬКУ (ПОЛЬЩА)**

**Матеріали
міжнародної науково-практичної конференції**

**АГРАРНА ОСВІТА ТА НАУКА:
ДОСЯГНЕННЯ, РОЛЬ, ФАКТОРИ РОСТУ**

**«Інноваційні технології в агрономії,
землеустрої, електроенергетиці, лісовому
та садово-парковому господарстві»**

2 жовтня 2025 року

**Біла Церква
2025**

Редакційна колегія:

Шуст О.А., д-р екон. наук, професор.
Варченко О.М., д-р екон. наук, професор.
Недашківський В.М., д-р с.-г. наук, професор.
Димань Т.М., д-р с.-г. наук, професор.
Краютієне І., доктор.
Мамедова К.Х., доцент.
Карпук Л.М., д-р с.-г. наук, професор.
Панченко Т.В., канд. с.-г. наук, доцент.
Василенко О.І., доктор філософії, асистент.
Комарова Н.В., доктор філософії.
Мостипан О.В., доктор філософії, доцент.

Відповідальна за випуск – **Мостипан О.В.**, начальник редакційно-видавничого відділу.

«Інноваційні технології в агрономії, землеустрої, електроенергетиці, лісовому та садово-парковому господарстві»: матеріали міжнародної науково-практичної конференції, 02 жовтня 2025 року. – Біла Церква: БНАУ. – 52 с.

Збірник підготовлено за авторською редакцією доповідей учасників конференції без літературного редагування. Відповідальність за зміст поданих матеріалів та точність наведених даних несуть автори.

Ел. адреса: <http://science.btsau.edu.ua/>

Об'єм некапілярних пор шару ґрунту 0-10 см істотно менший на дату сівби за дискового, а збирання урожаю – ще й за нульового обробітків. На першому, другому і третьому варіантах обробітку цей показник набув наступних значень: 24,2; 21,6 і 23,6 % на дату сівби та 22,1; 19,9 і 20,6 % – збирання за НР_{0,05} 1,5 і 1,4 %.

У шарі ґрунту 10–20 см він істотно знижувався, порівняно з контролем. Зокрема, на першому, другому і третьому варіантах обробітку некапілярна пористість становила відповідно 21,7; 18,9 і 17,8 % на дату сівби та 24,4; 17,7 і 16,8 % – збирання за НР_{0,05} 1,8 і 1,9 %. У шарі 20–30 см зафіксована аналогічна закономірність зміни цього показника по диференційованому, дисковому і нульовому обробітках ґрунту: відповідно 18,4; 15,8 і 12,6 % на дату сівби та 24,3; 13,6 і 11,7 % – збирання за НР_{0,05} 1,7 і 2,1 %.

За диференційованого, дискового і нульового обробітків урожайність пшениці озимої становила відповідно 5,68; 5,59 і 5,51 т/га, сої – 3,38; 3,41 і 3,51, соняшнику – 3,15; 3,06 і 2,99 т/га за НР_{0,05} 0,32; 0,25 і 0,21 т/га.

УДК 632: 633.16: 581.5

КАРПУК Л.М., д-р с.-г. наук

ФЕДОРЧЕНКО Я.О., здобувач ступеня доктора філософії

Білоцерківський національний аграрний університет

nikolay_fedorchenko@ukr.net

ФІТОСАНІТАРНИЙ СТАН ПОСІВІВ ГРЕЧКИ ЗА ОРГАНІЧНОГО ВИРОБНИЦТВА

За застосування рідких органічних мікродобрив спостерігали зниження ураження посівів гречки хворобами на 30–50 % порівняно з неудобреними ділянками. Урожайність культури фіксували на рівні 2,3–3,0 т/га

Ключові слова: фітосанітарний стан, гречка, органічне виробництво.

KARPUK L., Dr of Agr. Sciences

FEDORCHENKO YA., Postgraduate student

Bila Tserkva National Agrarian University

PHYTOSANITARY CONDITION OF BUCKWHEAT CROPS UNDER ORGANIC PRODUCTION

With the use of liquid organic microfertilizers, a decrease in the incidence of buckwheat crops by diseases by 30–50 % was observed compared to unfertilized areas. The crop yield was recorded at the level of 2.3–3.0 t/ha.

Key words: phytosanitary condition, buckwheat, organic production.

Захист рослин від шкідників і хвороб є ключовим елементом сучасного сільського господарства. За даними ФАО, у середньому 34 % потенційного світового врожаю втрачається через шкідливі організми [1]. Україні, за даними Інституту захисту рослин НААН, потенційні втрати врожаю через шкідників і хвороби є значними. Вони можуть сягати: пшениця озима – 37; картопля – 33 %; кукурудза – 29 %; буряк цукровий – 28 %; ріпак – 25 %; соняшник – 24 %.

Незважаючи на різноманітність методів, в Україні домінуючим залишається хімічний метод. У 2013 році, за даними Державної ветеринарної та фітосанітарної служби, хімічними препаратами було оброблено понад 50 млн га сільськогосподарських угідь. Це свідчить про те, що багато шкідливих об'єктів наразі важко контролювати без застосування хімічних засобів.

Тому на сьогодні важливим завданням є пошук усіх можливих заходів і засобів, що дозволяють запобігти або зменшити негативну дію пестицидів, які застосовуються в сучасних технологіях вирощування сільськогосподарських культур, та повністю відмовитись від застосування пестицидів у технологіях органічного виробництва продукції.

Повне або часткове заміщення пестицидів можливе завдяки комплексному підходу, який включає: Організаційні та господарські заходи: наприклад, правильна сівозміна, що запобігає накопиченню шкідників та хвороб. Агротехнічні методи: своєчасний та якісний обробіток ґрунту. Імунологічні методи: використання сортів культур, які є стійкими до шкідливих організмів. Біологічні методи: застосування природних ворогів шкідників (наприклад, комах-хижаків) та біопрепаратів. Ключовим є постійне впровадження нових наукових розробок та вдосконалення цих методів. Такий підхід дозволить ефективно регулювати чисельність шкідливих організмів, мінімізуючи шкоду для довкілля та здоров'я людини.

Тому метою досліджень була оцінка фітосанітарного стану посівів гречки за виробництва органічної продукції в умовах Правобережного Лісостепу України.

Дослідження проводили протягом 2022–2025 років на базі ПСП ім. Т.Г. Шевченка с. Тростинка, Васильківського району Київської області. Досліджено два сорти: та біопрепарати (контроль, Біокомплекс–БТУ, Органік–баланс). Фактор А. Сорти: Антарія (ср), Син-3/02 (сс), Ярославна (рс). Фактор В. Біопрепарати: Без Допоміжних продуктів (контроль), Біокомплекс–БТУ, Гумат калію, Гумісол. Всі допоміжні продукти, які було досліджено відповідають вимогам щодо ведення органічного виробництва та внесенні до переліку дозволених [2].

У період проведення досліджень на посівах гречки спостерігали поширення таких хвороб як фітофтороз, аскохітоз та несправжня борошниста роса.

Фітофтороз (ЕПШ 5 %) на контрольних ділянках отримали вищий відсоток ураження рослин гречки 2–3 %, за внесення органічних добрив показник знижувався до 1 %. Перші ознаки хвороби аскохітозу (ЕПШ 30 %) виявлялися в рослинах у фазі двох-трьох листків на варіантах без добрив (контроль), отримали 1–3 % уражених рослин за внесення органічних добрив цей показник знижувався до 0,5 %. Гречку пошкоджують близько 20 видів шкідників. Переважна більшість – багатоїдні шкідники. Найбільш поширені личинки коваликів (дротяники), жуки та личинки чорнишів, личинки хрущів, кравчик, саранові, коники, озима совка, совка-гамма, лучний метелик.

В період проведення досліджень на посівах гречки спостерігали поширення таких шкідників блішки гречкової та совки озимої. Одним із найнебезпечніших шкідників сільськогосподарських культур є совка озима (ЕПШ 3–5 м²). Блішка гречкова (ЕПШ 5–8 м²). В досліді на посівах гречки траплялося у фазу сходів 2–3 шт./м², а фазу дозрівання 4–5 шт./м².

За цих умов врожайність культури фіксували на рівні 2,3–3,0 т/га. Застосування допоміжних продуктів в органічному виробництві обумовлювало підвищення врожайності на 10 – 12,0 %, порівняно з контрольними варіантами

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Єзерковський А.В. Вплив технологічних заходів вирощування на виробництво органічної продукції зернових культур на торфових ґрунтах. Зб. наук. праць Уманського НУ садівництва. Сільськогосподарські науки. Умань, 2017. УНУС. Вип. 91. Ч. 1. С. 226–235.
2. Перелік допоміжних продуктів та методів, дозволених для використання в органічному виробництві. URL: https://organicstandard.ua/content/docs/catalogs/list_of_inputs_and_methods_ua.pdf

УДК 632: 633.16: 581.5

КАРПУК Л.М., д-р с.-г. наук

ОЛІЙНИК О.О., здобувач ступеня доктора філософії

Білоцерківський національний аграрний університет

ПОСІВНІ ЯКОСТІ ЗЕРНОВИХ КУЛЬТУР ЗА ОРГАНІЧНОГО ВИРОБНИЦТВА

Встановлено, що передпосівна обробка насіння озимого жита та тритикале біопрепаратами Келкат Мікс і Реаком + покращує його посівні якості на 2–5 %, а польову схожість – на 2–4 %.

Ключові слова: озимі зернові, органічна продукція.